

OPPEGÅRD HISTORIELAG

Medlemsblad Nr. 1/2022

Julaften for 250 år siden, i 1771, giftet Maren Juel og Peder Holter seg med stor festivitas. Finn Erhard Johannessen fikk til slutt holdt foredraget om datidas jetsett-par fra Ljansgodset. Foredraget skulle vært holdt høsten 2021, men det måtte flyttes på grunn av pandemien til 8.2.22. Brudeparet (historieprofessor Finn Erhard Johanessen og Nora Birkeland satte stemningen med tidsriktige kostymer og kopier av møbler fra Stubljan.

Styret i Oppegård historielag valgt 21.10.2021

Steinar Karlsrud, leder, tlf. 95 87 99 36, e-post steinar.karlsrud@gmail.com

Severin Breivik, nestleder, tlf. 92 88 84 87, e-post cvrin@live.no

Siri R. Iversen, sekretær og web-redaktør, tlf. 93 43 11 05,
e-post siri.iversen@gmail.com

Ragnfrid Kirkeberg Pedersen, styremedlem, tlf. 92 40 16 63,
e-post ragnfrid.kirkeberg@gmail.com

Einar Skillebekk, styremedlem, tlf. 92 05 05 95, e-post skillebekk.einar@gmail.com

Berit Scheen, styremedlem, e-post berit@scheen.net

Gunnar Rogneflåten, styremedlem, tlf. 48 49 69 08,
e-post gunnar.rogneflaaten@gmail.com

Arne Ingvald Antonsen, regnskapsfører, e-post aicantonsen@gmail.com

Nettsider: oppegard-historielag.org

E-post: oppegard.historielag@gmail.com

Postadresse: Oppegård historielag, Postboks 12, 1411 Kolbotn

Leder har ordet.

Sitter og skriver, mens jeg hører at Putin har gått til krig mot Ukraina. Dette er noe vi ikke trodde kunne skje i Europa, selv om trusler har vært der. Tenker på de som har sine hjem og sin oppvekst der. De har levd under trusler og usikkerhet i mange år. Det er å håpe at dette kan ende på en mest mulig human måte og med lite tap av menneskeliv, bebyggelse, infrastruktur og gammel kultur. Likeledes håper vi at mange land også Norge, vil være med å bygge opp landet og ta imot flykninger når det blir aktuelt.

For oss har koronaen kommet til det punkt at vi kan begynne å møtes igjen. For Historielaget betyr det at vi nå planlegger aktiviteter og håper at vi ikke trenger å avlyse masse som de to foregående år. Den 8. februar hadde vi en opptreden og foredrag av Finn Erhard Johannessen i samarbeid med biblioteket i kinosalen. Julen var det 250 år siden Madame Maren Juel og Peder Holter giftet seg. Det måtte jo feieres, selv om brudeparet dessverre ikke kunne være tilstede på grunn av høy alder. En god erstatning var Finn Erhard og Nora Birkeland i flotte tidsriktige kostymer. Det var over 90 tilhørere i kinosalen som viste stor interesse for brudeparet og foredraget. Maren og Peder eide foruten Ingier godset (Hvitbjørn og Stubljan), Hafslund og Borregård i Østfold, samt eiendommer flere andre steder i landet. Det er et tankekors at 80% av eiendommene i Oppegård eides av dem.

Mange av oss bor på parseller av deres eiendommer i dag.

Noe som bekymrer sterkt, er den raske og rivningen av SEFRAK registrerte eiendommer i kommunen. Særlig med hensyn på flotte brukbare hus og miljøer. Til og med de over to hundre år gamle husmannsplassene «Holtet» og «Nordbraaten» ble sanert i 2021.

Eiendommene er godt dokumentert i mange lokalhistoriske bøker og skrifter. Historielaget har sendt en bekymringsmelding til kommunen med relevant dokumentasjon som er frem-skaftet. Etter vårt syn er dette brudd på Plan og bygningsloven og Kulturminneloven.

Kommunen jobber med disse sakene, og vi har fått tilbakemelding på at de tar dette seriøst.

Fra en daglig leder/styremedlem i et utviklings-selskap, fikk jeg til slutt en tilbakemelding som lyder: *«Jeg ønsker dog ikke ta del i den nedlatende og passiv aggressive tonen du har i din kommunikasjon med oss, journalist og kommunen.»*

Dette viser hvordan enkelte eiendoms utviklere hensyntar den grundige dokumentasjon de fikk oversendt fra Historie-laget i desember. Det viser også hvor store oppgaver vi har i denne type saker, hvor vinning er det viktigste.

Steinar Karlsrud

Mange av oss er glade i kommunen vår og ønsker at noe fortsatt skal være gjenkjennelig, iallfall der småhusplanen fortsatt gjelder. I en så raskt voksende kommune er vann og natur viktig å ta vare på. Kolbotntjernet blir stadig truet av utslipp fra ny bebyggelse.

Dekantvann (restvann som blir igjen etter at slammet er silt i fra) fra vanntårnet på Myrvoll er en ny trussel som er under behandling i kommunen. Områdene rundt middel-alder gården Ekornrud blir også truet. I Kommuneplanen spøker også ny bebyggelse på (Nedre) Ekornrud. Fyllinga der, er det eneste utbyggingsområdet som har direkte avrenning til både Gjersjøen og Kolbotntjernet. Massene i fyllinga er av ukjent Innhold.

Hundremeterskogene står stadig i fare også ved fremføring av infrastruktur som ikke lenger skjer med håndmakt. Historielaget har deltatt aktivt både skriftlig og muntlig i disse sakene. For oss har dette med både historie og kultur å gjøre. Vi håper at Nordre Follo kommune kan sette strengere krav til utviklere og entreprenører så vi får beholde mer av den naturlige vegetasjonen og det lille som er igjen av viktige kulturminner. Dette er et ønske fra Historielaget i Frivillighetsåret 2022. Allerede nå står forespørslers om foredrag og turer i kø, også fra andre organisasjoner og vi gleder oss til å ta fatt på oppgavene, og håper at de digitale offentlige utfordringene ikke tar motet fra oss.

Så vil jeg ønske dere en riktig god vår og sommer, og vi håper og sees snart.

Greverud 25.02.2022

Steinar Karlsrud
Styreleder

Årsmøteprotokoll for Oppegård historielag 21.10.2021, i Aktivitetssenteret på Tårnåsen.

Leder Steinar Karlsrud ønsket de 10 fremmøtte medlemmene velkommen.

Før forhandlingene startet ble følgende gjennomført:

De fremmøtte presenterte seg.

Det ble holdt ett minutts stillhet for æresmedlemmer og medlem som var gått bort siste år: Willy Østberg, Bjørn Lunder, Egil Wenger og Birger Løvland.

Det ble besluttet å gjennomføre årsmøtet selv om det ikke var tilstrekkelig antall medlemmer tilstede. Dette fordi det har vært, og er, lite fremmøtte til felles arrangement etter Korona perioden. Årsmøtet var allerede ett halvt år forsinket.

Dagsorden:

Sak 1: Godkjenning av innkallingen:

Innkallingen var kunngjort i henhold til vedtektene. Enstemmig godkjent.

Sak 2: Konstituering, valg av møteleder, referent og to medlemmer til å undertegne protokollen: Steinar Karlsrud ble valgt til møteleder, Nils B Olsen til referent, og til å undertegne årsmøteprotokollen ble Marita Huseby og Berit Johnne valgt.

Sak 3: Godkjenning av årsberetningen for 2020:

Møtelederen gjennomgikk årsberetningen (gjengitt i Historielagets medlemsblad nr 1/2021), punkt for punkt, og kommenterte enkelte punkter. En del av punktene i årsberetningen ble kommentert, uten at dette medførte endringer i den fremlagte meldingen. Årsberetningen enstemmig vedtatt.

Sak 4: Godkjenning av regnskapet for 2020:

Regnskapet ble fremlagt i en enkel form. Selv om det er litt uklart hva som ble det endelige resultat for året, og at det fremlagte var godkjent av revisor i en enkel form, ble regnskapet som viser et reelt overskudd på ca. 8.000 kroner enstemmig vedtatt.

Sak 5: Fastsettelse av kontingent for 2022:

Styrets forslag var å beholde kontingenten uendret, kr 350,- pr år. Medlemskapet inkluderer årets utgave av Follominne og lagets kalender. Dette ble enstemmig vedtatt.

Sak 6: Budsjett for 2020:

Budsjettet for 2021 fastsettes av styret.

Sak 7: Innkomne forslag:

Det var ingen innkomne forslag.

Sak 8: Valg:

Valgkomiteen har bestått, av Finn E. Edvardsen (Bjørn Egil Jensen har trukket seg og Egil Wenger er gått bort). Forslaget til nye styremedlemmer ble gjort i samarbeid med styret.

Valg av styre:

Følgende sto på valg i 2021:

Leder Steinar Karlsrud og styremedlemmene Nils B Olsen som ikke ønsket gjenvalg og Jan Dorenfeldt-Graff som trakk seg fra styret i løpet av året.

Valgkomiteens innstilling:

Steinar Karlsrud, leder – er på valg. Tar gjenvalg. Dette er valgkomiteens innstilling.

Styremedlem Berit Edelsteen Scheen, enstemmig valgt.

Styremedlem Gunnar Rogneflåten, enstemmig valgt.

Siri R. Iversen og Ragnfrid Kirkeberg Pedersen sto på valg og hadde sagt seg villig til gjenvalg. Disse ble enstemmig valgt.

Som ny regnskapsfører ble foreslått Arne Ingvald Antonsen etter Gustav Fredrik Huseby, enstemmig valgt.

Etter årsmøtet består styret av:

Leder Steinar Karlsrud	Valgt for 1 år i 2021
Styremedlem Einar Skillebekk	Valgt for 2 år i 2020
Styremedlem Severin Breivik	Valgt for 2 år i 2020
Styremedlem Berit Edelsteen Scheen	Valgt for 2 år i 2021
Styremedlem Siri R. Iversen	Valgt for 2 år i 2021
Styremedlem Ragnfrid Kirkeberg Pedersen	Valgt for 2 år i 2021
Styremedlem Gunnar Rogneflåten	Valgt for 2 år i 2021
Regnskapsfører Arne Ingvald Antonsen	Valgt for 2 år i 2021

Valg av revisor: Elisabeth Rollem Storløkken hadde frasagt seg gjenvalg.

Det ble besluttet at styret får fullmakt til å oppnevne ny valgkomite og ny revisor. Det nye styret konstituerer seg på første møte.

Årsmøtet ble med dette formelt avsluttet.

Etter møtets formelle del orienterte Severin Breivik om arbeidet med å reise en byste av Roald Amundsen på Kolbotn Torg. Arbeidet er godt i gang både med planlegging og finansiering. Det er nå samlet inn så mye penger at komiteen, som ledes av Severin Breivik, har gitt oppdraget om å utforme bysten til kunstneren Leon Roald.

Historielaget har tatt på seg ansvaret med å lede komiteen og det administrative arbeidet som følger med.

Tårnåsen 28. oktober 2021.

Nils B Olsen, referent

Marita Huseby (sign.)

Berit Johne (sign.)

OPPEGÅRD
HISTORIELAG

ÅRSBERETNING FOR 2021

Årsmøtet 21. oktober 2021 valgte følgende styre, som konstituerte seg slik:

Leder: Steinar Karlsrud

Nestleder: Severin Breivik

Sekretær: Siri Iversen

Styremedlemmer: Einar Skillebekk, Ragnfrid Kirkeberg Pedersen, Berit Edelsteen Scheen og Gunnar Rogneflåten

Kasserer: Steinar Karlsrud ble formelt valgt. Arne Ingvald Antonsen ble engasjert som regnskapsfører med bistand fra Marita Huseby i en overgangsperiode.

Revisor: Elisabeth Storløyken frasa seg gjenvalg. Ny velges på årsmøtet 2022

Valgkomite: Velges på årsmøtet i 2022.

Årsmøtet som i henhold til vedtektene skulle holdes innen utgangen av mars, måtte utsette ved flere anledninger. Først den 21. oktober lot det seg gjennomføre. Årsmøtet ble avholdt i Tårnåsen aktivitetssenter. Kun 10 medlemmer møtte. Årsmøtet var derved ikke beslutningsdyktige, da vedtektene krever minimum 15 medlemmer tilstede. De fremmøtte valgte allikevel å gjennomføre møtet på grunn av de rådende forhold. Nils Olsen har vært sekreter i styret gjennom mange år og har holdt orden på oss alle, og da særlig styreleder. Etter en aktiv tid i styret, med mange oppgaver innenfor Infogrupper, Aktivitetsgruppen, den årlige Eventyrstien i Oppegård kommune og mye mer, skjønner vi at det er tid for andre aktiviteter. Selvsagt savner vi Nils og alle hans kunnskaper og iver for å jobbe for Historielaget. Styreleder takket Nils på årsmøtet for hans innsats. Da med blomster og for anledningen med noen velvalgte ord.

Gustav Fredrik Huseby ble oppnevnt som regnskapsfører i 2013. Styrelederne var formelt valgt som kasserer. Det var vanskelig å få valgt noen i styret til å ta denne jobben. Gustav Fredrik hadde god kompetanse innenfor dette feltet, så han gjorde styrets arbeid adskillig lettere. Han holdt orden på økonomien, satte opp budsjettet og holdt orden på medlemsregisteret. Hver høst når kalender, Follominne og medlemskontingenten skulle ut, sørget han for avtaler med posten og leverte alt til dem. Han og kona Marita skrev ut og klistret på adresselapper, ofte nede i det trange arkivet i Kolben. Det gikk på skinner, og resten av styret trengte ikke å tenke på dette i det heletatt. Gustav Fredrik ønsket å slutte dette året, og vi merket plutselig hvor mange viktige oppgaver som ble lagt på våre skuldre etter han. Heldigvis har vi fått hjelp av han og Marita i en overgangsperiode. Styreleder

Styremøter har det også vært vanskelig å avholde på grunn av pandemien dette året. I vårsemesteret ble alle varslede styremøter avlyst. Imidlertid ble det avholdt 3 styremøter i høstsemesteret. Møtene har vi fått holde på Biblioteket. På alle styremøtene har styret vært beslutningsdyktig. Kontakt mellom styrets medlemmer har ellers forgått ved telefon-samtaler, e-post utveksling og i noen grad møter mellom enkelte av styrets medlemmer.

Som tidligere har de tradisjonelle og rutinemessige arbeidsområdene vært organisert i arbeidsgrupper, med sentrale personer i organisasjonen involvert.

Vi har som før hatt arbeidsgrupper i virksomhet, med følgende sentrale deltakere:

- Aktivitetsgruppa: Einar Skillebekk, Siri Iversen, Nils B Olsen og Steinar Karlsrud
- Infogruppa: Nils B. Olsen, Odd-Ståle Indreeide, Siri Iversen.
- Kulturminner i utmark: Thea Sundt, Steinar Karlsrud,
Einar Skillebekk, Karsten Høy, Per Wæhler og Svein Antonsen.
- Kalendergruppa (2022-kalenderen): Tom Dahle Andersen, Randi Marthinsen, Siri Iversen, Harald Lundstedt, Ragnfrid Kirkeberg Pedersen, Finn E. Edvarlsen, Terje Fredriksen, Finn Edvarlsen, Petra R. Nygaard og Severin Breivik (Ansvarlig).

I tillegg er det plassert ut spesielle arbeidsoppdrag slik: Steinar Karlsrud (etter Bjørn Lunder som dessverre er død), er lagets ansvarlige for aktiviteter og drift ifm. Gjersjøbåten (Stokkbåten) i Kolben, samt med en seilbar kopi av Stokkbåten som ligger på Kurud. Marita Huseby og Einar Skillebekk er sentrale aktører i fm. utstillingene i Gjersjøelva natur og kulturpark, spesielt i Langbygningens lokalhistoriske museum, sammen med ”primus motor” Harald Lundstedt. Siri Iversen er administrator av vår web-side, og har etablert både gruppe og side på Facebook. Odd-Ståle Indreeide er redaktør av medlemsbladet. Severin Breivik er Historielagets representant sammen med Siri Iversen i arbeidsgruppen for «Roald Amundsen 150 år». Per Wæhler og Bjørn Egil Jensen er historielagets representanter i forbindelse med historiske poster på Skauttraveren.

Lagets medlemskap

Vi er medlem av Follo Historielag, hvor Einar Skillebekk er styrerepresentant og Steinar Karlsrud er vara. Siri Iversen har vært tilsluttet styret i egenskap av rollen som redaktør for Follominne. Vi er også medlem av Landslaget for lokalhistorie (LLH).

Siri Iversen er vår representant i det kommunale Lokalhistorisk fond. Vi er også med i en uformell Follo-avdeling av Fortidsminneforeningen, v/Steinar Karlsrud. Vi er tilsluttet «Friluftets Forum Nordre Follo» (tidligere FNF), Steinar Karlsrud er møtende. Samarbeidet er med flere andre organisasjoner i Nordre Follo kommune. Harald Lundstedt er leder her. Severin Breivik er lagets representant i Nordre Follo kulturråd.

Årets aktiviteter

Torsdag 23. september fikk vi holdt Foredrag nr. 2 av Dag Jarnøy med temaet Mosseveiens historie. Foredraget var i samarbeid med Oppegård bibliotek. Ca. 40 tilhørere møtte, noe som var det maksimale vi kunne invitere til Bibliotekgalleriet under koronaen. Meget stor interesse for dette temaet. Det var ønske om flere oppsetninger. Forrige gang kunne vi kun ha 30. personer av samme årsak.

Vi var ikke med på Eventyrstien i år den 24 september, men Siri deltok på markedsdagen den 25 september. Den 8. desember var det avtalt at vi skulle feire Madame Maren Juels

bryllup med Peder Holte julaften for 150 år siden. Det måtte dessverre avlyses i siste liten på grunn av alle de restriksjoner som skyltes pandemien.

Rusletter, omvisninger og turer kunne ikke gjennomføres på grunn av pandemien.

Virksomheten for øvrig:

Kalendergruppa valgte for 2022 temaet: «Minner og kulturminner-om nye og gamle kulturminner i Oppegård», Dette var både et hyggelig valg og et svært viktig valg. Etter hvert er kommunen blitt en tilflytningskommune, hvor det satses på rivning av villaer og bygging av tett blokkbebyggelse. Komiteen klarte med alle de restriksjonen som varte gjennom hele året 2021, å få ferdig kalenderen også denne gang. Mange gode tilbakemeldinger også denne gangen.

Nytt av året, var at årets «Julegave» til medlemmene ble sendt ut med frimerker. Alle forsendelser ble stort sett ulike med gamle og nye frimerker. Noen med store og noen med små verdier. Dette var det vår kreative «postmann» Bård Bergsjø som sto for. Frimerkene kom fra hans unike samling og historielaget fikk god pris på disse. I tillegg tok han på seg å (slikke)/lime disse på konvoluttene og sørget for postgangen. Dette var vi kjempeglade for og det lettet styret for en kjempejobb her.

Kulturminner i utmark. Som tidligere definerer vi hvert år 8 historiske poster i Skautra-veren, plassert ved kulturminner i utmarka, og med info-tavle som forteller om kulturminnet. Dette skjer i samarbeid med Ski Historielag. Her har Per Wæhler og Bjørn Egil Jensen stått for gjennomføringen. Per har også sørget for reparasjon av historielagets tavler langs oldtidsveier mm. Svein Antonsen har ferdigstilt «Bjørns Bro» ved miljøstasjonen.

Infograppa har fått ut 2 medlemsblader som vanlig dette året. Dessverre var det flere av våre mest aktive bidragsytere som døde. Alle var aktive til det siste. Dette var et stort savn og årets medlemsblader ga preg av dette. Historielaget er opptatt av at vi kan fortsette med medlemsbladene. Papirutgaven kan gi en mer dokumentert og gjennomarbeidet informasjon til medlemmene enn alt som til tider dukker opp på digitale medier. Nils Olsen og Tom Dale Andersen har gjort en kjempejobb her.

Aktivitetsgruppa har jobbet aktivt sammen med biblioteket for å finne mulige foredrag og arrangementer dette året. Forholden gjorde at mye av det vi var sammen om måtte avlyses. Noen ganger var det antallet som ikke tillot sammenkomster. Før de fleste var vaksinert, var våre arrangementer stort sett ikke tillatt. Våre gode medspillere på Biblioteket har vært Aase-Liv Birkenes og Unni Øien-Andersen.

Historielagets Prosjekt "Amundsen 150 år" har fått god fremdrift. Det gjelder både med god støtte fra lokale sponsorer, budsjett og arrangementene.

En historisk polarkveld 7.mars (110 år etter at erobringen av Sydpolen ble verdenskjent) i Kolben gav fullt hus og god PR for prosjektet, selvsagt da også for driven som Historielaget står for i bygda. Kunstneren Leon Roald på Vigra er godt i gjenge med å modellere bysten. Han følges tett opp av Prosjektgruppen. Det planlegges også en Amundsen marsj i jubileumsåret. Den vil være Roald Amundsen videregående skole sitt bidrag til feståret for Amundsen. På styremøtet 9. sept. var det noe uenighet om dette tiltaket skulle utføres, men etter diskusjon og avstemning ble prosjektet vedtatt.

Historielaget har gitt høringsuttalelser i de saker hvor kulturhistoriske interesser er involvert. Vi er spesielt opptatt av reguleringsaker hvor det kan være kulturminner i eller omkring det regulerte området. Rivesaker er etter hvert blitt et hett tema. Mange SE-FRAK registrerte eiendommer er revet uten korrekt behandling i henhold til Plan og bygningsloven og kulturminneloven etter vårt syn. Enkelte eiendomsutviklere har spesialisert

seg på å rive eldre bygninger for å få bedre gevinst. Historielaget forstår at ikke alle eldre bygninger kan beholdes, men enkelte har større kulturhistorisk verdi enn andre. Utvikler/utbygger har ansvar for å sjekke dette, hvis de ønsker å være seriøse. Kommunen må også følge opp disse raske riverne før det er for sent.

Historielaget har gitt høringsuttalelser i de saker hvor kulturhistoriske interesser er involvert. Vi er spesielt opptatt av reguleringsaker hvor det kan være kulturminner i eller omkring det regulerte området. Rivesaker er etter hvert blitt et hett tema. Mange SEFRAK registrerte eiendommer er revet uten korrekt behandling i henhold til Plan og bygningsloven og kulturminneloven etter vårt syn. Enkelte eiendomsutviklere har spesialisert seg på å rive eldre bygninger for å få bedre gevinst. Historielaget forstår at ikke alle eldre bygninger kan beholdes, men enkelte har større kulturhistorisk verdi enn andre. Utvikler/utbygger har ansvar for å sjekke dette, hvis de ønsker å være seriøse. Kommunen må også følge opp disse raske riverne før det er for sent.

Historielaget har sendt inn betenknninger til Nordre Follo kommune i forbindelse med rivning av to husmannsplasser:

Husmannsplassen «Holtet under middelalder gården Kullebund» «Tillatelse til rivning av bygninger på eiendommen gnr. 240 bnr. 196, Kapellveien 10A og B» Klagen ble sendt kommunen og utvikler ved Historielagets brev av **18.12.2021**

Husmannsplassen «Nordbraaten» «Rammetillatelse til rivning av eksisterende enebolig, søppelskur samt demontering av drivhus - Nordbråtenveien 18» gnr. 238 bnr. 693/7 under middelalder gården Ormerud gnr. 38 bnr.1. Klagen ble sendt Kommunen i brev av 08.02.2022 fra Historielaget.

Høringsuttalelse til nye større reguleringsplaner i Nordre Follo kommune fra Oppegård historielag i 2021:

Høringsuttalelse til varsel om oppstart av detaljregulering for felt **BF, Nybakken**- fra Oppegård historielag, datert 23.03.2021. **Denne planen gjelder også for hele «Kollen»**

Høringsuttalelse fra Oppegård historielag datert 23.03.2021 vedrørende varsel om oppstart av detaljregulering - mottatt fra Skrenten AS. Planen gjelder **området Skiveien-Kirkebakken Skrenten** mm.

Detaljregulering for turvei fra Ljansbruket til Ingjerdstrand bad. Høring sendt fra Oppegård historielag i epost av 05.02.2021

Høringsuttalelse til rullering av kommuneplanens arealdel for Nordre Follo kommune 2023 – 2034. Sendt fra Oppegård historielag i brev av **05.02.2021** etter møte med kommunen. Regulering for Oppegård lokalsentrum er også tatt inn her.

I 2021 har Steinar Karlsrud vært aktør i historiske foredrag og lysbildeframvisning fra tidligere tider: Greverud kirke seniortreff 13. oktober, - Puffgruppa (fra Oppegård kommune) 18 oktober, -Toppenhaugs venner 27. oktober - og for Follo historielag 11.november.

Medlemsregisteret vårt ble dessverre satt noe ut av drift det siste året. Dette skyldte nok til dels gamle programmer og dataproblemer. Koronaen gjorde det ikke enklere å skaffe bistand. Marita og Siri fikk imidlertid rekonstruert dette. Det var nok noen feilsendinger i starten, men disse mener vi er rettet nå. Det er registrert 320 medlemmer ved utgangen av 2021.

Økonomien i laget er god, selv om regnskapet viser et underskudd på 23.502 kroner på bedriftskontoen. Sparekontoen er på 51.560 kr og Stokkbåtkontoen er på 115.676 kr. Historielagets kalender 2022 solgte bra, ca. 390 eksemplarer utenom egne medlemmer

ca. 320 medlemmer). Det var for det meste butikk salg. Inntektene alene fra det frie salg og bidrag fra sponsorene, gav laget et overskudd på kr. **66.700.-**

Sluttord:

Styret er tilfreds med det vi har fått utført i arbeidsåret. Koronaen gjorde det umulig å fullføre alle de arrangementene som vi ønsket. Samarbeid med Biblioteket har fungert som vanlig meget godt, tross de vanskelige tidene. På flere arbeidsområder er det behov for innsats f.eks. står arbeidet med kulturminner i utmark noe tilbake. Mange skilt trenger fornyelse, men vi har hatt liten kapasitet til det nå. Det gjenstår vedlikeholdsarbeider både på veistrekninger og kulturminnesteder. Vi håper å fortsette med å kartlegge/spesifisere oldtidsveitraseene på Svartskog ved hjelp av frivillig innsats og hjelp fra fylkesarkeologene. Registrering av kulturminner håper vi å starte opp med igjen.

På Kurud har vi god dialog med Kjell Arne Brattli. Den 15.januar var historielaget på befarung med grunneier arkitektfirmaet Kvernaas og Nordre Follo kommune, hvor vi ble orientering om prosjektet «Flåtestedet Kurud». Prosjektet går i korthet ut på å synliggjøre det gamle flåtestedet og Kirkeveien med utstillinger og informasjon. Tema er stokkbåten, flåten, brygga, synlige spor av Kirkeveien og ropestua på Skeisåsen. I tillegg inneholder prosjektet en restaurering/ rekonstruksjon av gårdssaga på Kurud (ved Gjersjøen) der fundamenter og deler av saga (sagblad mm) er intakte. Harald Lundstedt og Steinar Karlsrud møtte fra OH. Dette var et prosjekt Bjørn Lunder ivret for og jobbet med i mange år. Kommunen har varslet om planoppstart i mars 2022.

Sætrebekken (Tussebekken) nedstrøms Tussetjern har det tidligere vært tre- fire sager og en mølle. Geir Bagge Skarheim som har god kunnskap om denne historien, har laget en beskrivelse av virksomhetene. Han mener at de tilhugde steinene som ligger der nå, er fra ca. 1890 tallet. Fylkeskonservatoren med faglig assistanse fra Teknisk museum, mener i en tidligere uttalelse etter befarung, at det gjenværende av fundamentene har stor lokal-historisk verdi. Da Sætrebekken var grensebekken mellom Ski og Oppegård kommuner, har vi luftet med Ski historielag om dette kan være et samarbeidsprosjekt med hensyn på å sikre fundamentene mot viere utglidning.

Friluftforum Nordre Follo (tidligere FNF) har fått 200 000 kroner av Sparebankstiftelsen til oppsett av informasjonstavler ved inngangsstiene til våre turområder. Tavlene er bestilt. Skiltene blir utformet til høsten, før de sendes til Oslo og Nordre Follo kommune for godkjenning av tekst og innhold. Forumet håper på hjelp av kommunen.

Historielagets arkiver i Bibliotek-kjelleren og på Kantor trenger en skikkelig opprydding. Mye dokumentasjon fra våre avdøde styreledere er innsamlet, men ligger foreløpig hos styreleder i påvente av opprydding og nye hyller mm. Det er behov for tid/ arbeidskraft og ”know-how”.

Samarbeid med Nordre Follo kommune har kommet inn i et bedre spor når det gjelder gjenfinning i deres arkiver. Særlig med henblikk på byggesak og kartmaterialet. Vi får dokumenter på epost i løpet av et par dager. Historielaget har etter et teams møte på biblioteket 16. februar med fire (virksomhets-)? ledere i Ski rådhus, fått adgang til de gamle arkivene i kjelleren på Kolben. Dessverre ønsker ikke kommunen å bistå oss med de digitale grunnbøkene som de har tilgang til. Dette gjør at eiendoms historikken, som historielaget jobber med svært ofte er et mørkt kapittel for oss. Dette gjelder perioden fra ca. 1980 tallet og frem til i dag. I Oppegård kommune har mye skjedd i disse årene. Når vi skriver artikler, holder foredrag mv, er vi redde for å komme med gale opplysninger, fordi vi ikke har adgang til fakta slik som kommunen, eiendomsmeglerbanker mv. har. Vi bruker uendelig lang tid på å prøve og finne disse opplysningene og kvalitetssikre disse

på annen måte. Dette var adskillig lettere i Oppegård kommune. Fra Eiendomsinfo, som er betalingstjenesten til Statens kartverk, har vi fått beskjed om at vi kan få tilgang for en bruker til 35.000 kr. Opplysninger fra den digitale grunnboka er helt nødvendig får å besvare henvendelser fra kommunen i bla. saker som nevnt ovenfor. Alt før 1980 årene, har vi god tilgang til.

Dette problemet er for historielaget omvendt i forhold til en slektshistoriker. De finner fort bakover noen hundre år, men mangler noen ledd før de kommer til Harald Hårfagre. For oss er det vanskelig å komme inn i eiendomshistorikken de siste tretti årene, først da blir det enkelt. Håper på kommunal hjelp i frivillighetens år her.

Oppegård 9. mars 2022
Hilsen styret

Status, planer og utfordringer i Gjersjøelva natur- og kulturpark (GNK)

Den siste organiserte visningen GNK hadde før alt ble nedstengt, var i mai 2020. Da kom Hellerasten skole på sitt årlige besøk for å se hvordan vannkraften ble utnyttet i tidligere tider, og for å høre om Ljansgodsets eventyrlige industrihistorie. Men denne gangen ble det bare en muntlig gjennomgang der 1-meteren var innført. Siden har det vært stengte dører.

Stengte dører betyr ikke at vi har ligget på latsiden. Innvendig i Langbygningen må de historiske gjenstandene pleies med riktig temperatur og fuktighet. Luftingen gjør at det er konstant bevegelse i luften

og støvet florerer fra veggene i den gamle bygningen. Vinduer skal pusses og malingen flasser enkelte steder. Det kommer også stadig inn nye gjenstander som skal vurderes. Utemøblene skal få sitt årlige vedlikehold hver vår etter at de er båret ut. De faste, tunge eikebordene står ute hele året og må hver vår få sin behandling med Ovatrol. Gresset skal slås en gang i uken på forsommeren. Senere blir det hver 14. dag. Kratt-skogen og de vakre syrinene, vokser nesten to meter i året og skal holdes nede. Kontorbygningen ble malt på to sider i høst. Til våren skal de to siste veggene males. Det har over tid blitt samlet opp mye inne i bygningen, og det er behov for en systematisk gjennomgang. Litt grovrengjøring er antagelig også realistisk. Gårdshistoriebøkene til Willy Østberg er noe av det som blir lagret her; de står trygt på kjøkkenet. 2. etasje disponeres av Oppegård jeger- og fiskerforening. Ved oppgangssaga er det også mye vedlikehold. Gresset blir slått slik at det alltid ser nyklippet ut. Da vi prøvde oppgangssaga i sommer, viste det seg at vannrenna hadde fått store lekkasjer. Denne må demonteres, skrapes for mose, nye kiler må lages og monteres på nytt. Det meste av vannrenna er byggesett. Treverk

beveger seg igjennom året og sagbladfester og sagrammen må justeres. Sagbladet må slipes. Dette er en jobb for sag-gruppa.

Kvernhuset er det nå lite vedlikehold med. Vann-pumpene som spruter vann på kvern-kallen, blir demontert hver høst for å unngå frost-sprengning på pumpene. Oppegård jeger- og fiskerforening har steinsatt demningen innvendig. Dette er mye flottere å se på enn det plastdekket som vi la på innsiden av demningen for å unngå lekkasje.

Lav vannstand gjorde at det var liten oppgang av fisk denne høsten, men i november kom det flere store laks som stod i elva lenge til glede for mange skuelystne.

GNK har også ansvaret for å holde Hvitebjørn natur- og kultursti åpen. Her merker vi klimaendringene. De stadig sterkere stormene velter trær som legger seg over stiene og sperrer. Det har blitt mange turer med motorsaga denne vinteren.

Koronaen har vært vanskelig for GNK. Men den har også hatt noen positive sider. Aldri før har det vært så mange personer som har besøkt kulturparken som nå. Det går turfolk forbi hele tiden. For mange er det deres første besøk, og de blir alle positivt overrasket over hvor fint det er. For mange av de nye innbyggerne i området er historien om Ljansgodset og det som skjedde langs elva, noe helt nytt.

De siste somrene har en gruppe drevet med magnetsøk i de vannene der hjemmefronten senket kontainerne fra flyslippene under krigen. Disse kontainerne, og mye annet, vil nå få sitt eget rom i Langbygningen. Egen gruppe vil får ansvar for denne utstillingen. Mye av det som nå står i rommet, blir flyttet til lageret i Kontorbygningen.

Det dukker stadig opp nye saker vi ikke har hørt om. For noen år siden fikk vi spørsmål om en far og sønn som omkom i en eksplosjon ved Hvitebjørn kruttverk. Vi visste om tre eksplosjoner i 1759, 1760 og 1870, men ingen i mai 1850. Det var slektninger som tok kontakt og henviste til utskrift

fra kirkeboken på Nesodden. Eksplosjonen er ikke beskrevet i noen for oss kjente kilder og vi kunne derfor ikke gi noen opplysninger. Saken er ikke glemt.

En annen sak som dukket opp her i høst, var et spørsmål om hvor fengselsdiakon Bjarne Arnesen ble skutt av Gestapo. Med fulgte et bilde av Bjarne Arnesen som ligger skutt på Gamle Mossevei rett nord for utløpet av Nydammen. En fra universitetet lurte på om vi kunne hjelpe ham med å stedfeste stedet bilde var tatt. I bakgrunnen skimter vi så vidt damhuset til Nydammen som ble revet da de bygde E18. Mer om Arnesen kan vi lese i en bok om landssvikoppgjøret. Dette vil få sin plass i den nye utstillingen i Langbygningen.

REKRUTTERING

Vi som holder på i kulturparken, blir ikke yngre, men alle holder ut og ser frem til at vi igjen kan ta imot besøkende. Flere nye har kommet til, men vi ønsker gjerne enda flere velkommen til å være med og bidra. Alt fra vaske, stelle blomster, male/olje, vedlikeholde utstillingene, lære å betjene oppgangssag og kvern, fortelle om Ljansgodsets historie og mye mer. Ta kontakt. (!)

Rapport GNK til historielaget 30. januar 2022.

Marita Huseby
Tlf.: 97526061,
epost: m-huseb@online.no

Harald Lundstedt
Tlf.: 97070430
epost: hlundste@online.no

Mormor på Solbråtan og kinesiske sjørøvere – barndomsminner fra tidlig 1960-tall.

Arne Haugerud

Jeg er født i 1952, vokste opp på Bjølsen i Oslo – «Sageneramp» ifølge mormor. Hun ble enke i 1954 og bodde i huset Bergland, bygget i 1912, nåværende Bekkeliveien 22A på Solbråtan.

Vi var på jevnlige besøk hos mormor, helger, høytider og sommerferier.

Jeg forstod tidlig at mormor ble omtalt i nærmiljøet som fru Rasmussen. Hun var godt kjent på grunn av stillingen som renholder ved Kolbotn skole.

Det er nok mang en «rampegutt» som har fått en oppstrammer derfra. Ble oppgaven for stor for henne, måtte vaktmester Knutsen ordne opp. Mormor var en bestemt dame med klare meninger som hun var mer enn villig til å dele. Hun var i stillingen fra en gang på 1930-tallet til hun gikk av med pensjon i 1964, 70 år gammel.

Østlandets Blad lagde i den anledning et portrettintervju med stort bilde.

Mormor vokste opp i Vestby, Johnsrud gård, yngst i en stor søskenflokk. Som ung voksen ble det byliv i Christiania med blant annet jobb på Frydenlund bryggeri. Bryggeri-jobben fikk to konsekvenser, for det første smakte hun aldri på øl etter å ha jobbet på maltlageret og sett rottebestanden som mesket seg der. For det andre, det viktigste, traff hun sin mann, Johs Rasmussen som ble min morfar, og det ble familie med tre barn. I 1925 flyttet de ut av en trang byleilighet til huset Bergland på Solbråtan.

Som en kuriositet kan jeg nevne at før mine besteforeldre overtok huset, var det leid ut til personale fra den kinesiske ambassaden. Eksotisk for meg som 10-åring den gang å se for seg mormorhuset fullt av kinesere.

Å dra på alenebesøk til mormor som tiåring var helt greit, buss til Oslo Østbanestasjon og

tog videre. Å være på tomannshånd med mormor var veldig koselig og spennende på mange måter. Hun var en frodig historieforteller og krydret historiene fra gamle dager. Mange gode minner å tenke tilbake på:

-Samojedhunden Ata, myndig vakthund, søppel- og dotømmernes skrekk, men veldig hengiven innad i flokken sin.

-Handle godteri i det lokale Samvirkelaget (i Bekkeliveien) hos bestyrer Svenneby

-Forsyne seg med frukt og bær fra den store frukthaven.

-Leke i Bekkeliveien med de andre barna i nabolaget.

-Spise mormor-mat, husker også brødet fra Nordberg Bakeri.

-Alle de spennende bygningene på tomta: stort snekkerverksted etter bestefar, vedskjul, koksbinge, hønsesus, til og med en liten hytte med plass til en liten familie på sommerferie.

-Høre mormor fortelle om dyreholdet før min tid- hunder og katter, villagris og en hønsesgård med en regjerende hane som måtte håndteres med koksskuffa. Mannevond sa mormor.

-Beretninger om selve nabolaget, til og med et hus som ble kalt spritfabrikken.

Slekta vår var ingen typisk lesende familie, men en bokhylle med noen pent innbundne bøker hørte vel med i ethvert møblert hjem. Mine besteforeldre hadde investert i to store bokserier fra Gyldendal, utgitt i slutten av tredveårene, med det vi i dag kanskje kaller reiselitteratur, Helge Ingstad, Scotts siste ferd m.fl.

Bøkene hadde en del fotografier, som selvfølgelig pirret leseopplevelsen for en 10-åring. Spesielt var det ett bokbind jeg stadig dvelte ved: ALEKO LILIUS -BLANT KINESISKE SJØRØVERE

Den historiske konteksten var at i tiden etter første verdenskrig ble internasjonal skipsfart, også norsk, plaget av piratvirksomhet langs Sør-Kinakysten. Den kinesiske staten den gang var veldig svak og var vel mildt sagt ikke herre over situasjonen. Selveste pirathøvdingen i området viste seg å være en kvinne, som forfatteren etter møysommelig arbeid og mye kløkt oppnår å få kontakt med.

Her kunne jeg altså i ro fred i mormorhuset sitte og bla og lese i bøker, kunne la den lille verdenen i Bekkeliveien møte den store verdenen der ute, langt der ute hvor store bragder ble utført.

Om hundre år er allting glemt - gravminner ved Oppegård kirke.

Siri R. Iversen

Christine Monsen på Søndre Oppegård og Bålerud

Et av de eldste eksisterende gravminnene ved Oppegård kirke er en jernplate inntil østveggen, den tilhører madam Christine Monsen. Hun eide ikke bare Søndre Oppegård og Bålerud etter sin mann, Hans Oppegård, men også store skogsområder ved Tangen på Setskog hvor hun kom fra. På hennes eiendom ved svenskegrensa var det en lengre konflikt om tømmerfløting som hun ikke ville være med på. Kanalbyggeren Engebret Soot ordnet opp, han hadde et godt lag med madammen og konflikten ble raskt løst og Sootkanalen ble bygd. Christine Monsen døde i 1842, 80 år gammel. Året før hun døde opplevde hun at svigersønnen, Peder Blix Gill, måtte selge Søndre Oppegård til Gjertrud Maren Ingier på Ljansgodset.

Ingier fra Ljansgodset

De seks høye og særpregede gravminnene til Ingierslekten i polert rød granitt står sentralt på kirkegården. Opprinnelig sto det et smijerns gjerde rundt dette feltet. Gravminnene til Lars og Gjertrud Maren Ingier er de eldste og skiller seg litt ut fra de fire andre. Sønnene Marius og Helle Ingier drev familiefirmaet videre som M. & H. Ingier etter mora. Marius døde i 1864 og Helle fortsatte til han døde i 1884. De to siste søylene er gravminnene til Helles enke, Thea Ingier som døde 1897 og sønnen Fritjof Ingier som døde i 1906. Den siste eieren av Ljansbruket var Johanne Ingier som var gift med Fritjof fram til han dro til Paris og skilte seg fra Johanne i 1900. Johanne drev virksomheten til hun døde i 1937. Hun er begravet på Vår frelsers gravlund i Oslo.

Hansen på Kullebund

To like gravminner i lys granitt står ved siden av hverandre øst for kirken. Her hviler Hansen-familien fra Kullebund på Kolbotn. Theodor Hansen kom selv fra Ormerud og giftet seg med den unge enka på Kullebund, Christiane Annette Christiansdatter Greverud og paret fikk sju barn. Flere av dem giftet seg til andre gårder ikke så altfor langt unna, som Holm på Holmlia og Finstad i Ski. Som grunneier ble Hansen-familien involvert i det meste av utviklingen av nåværende Kolbotn. Fra å være en ganske vanlig gård begynte de å skille ut tomter til skoler, jernbane, veier, boligbygging og ikke minst Kolbotn kirke. Theodor døde i 1915 og fikk en vei oppkalt etter seg. Sønnen Trygve døde allerede i 1928, 50 år gammel. Ved begravelsen ga kommunen en sølvkrans som ærbødig takk for innsatsen. Denne sees innfelt på baksiden av gravminnet til han og kona Anne Bonde Hansen.

En skipshelleristning på Sjødal?

Terje Fredriksen

Det har lenge vært kjent at en bruddstein ved låvebrua på Sjødal gård har et innriss som åpenbart er gjort av mennesker. Tidligere har det vært omtalt som en rune, men dette stemmer ikke. Når man tegner av risset med kritt ser man noe som i form ligner en banan. Ovenfor har det åpenbart vært en til, men steinen er brukket løs slik at bare øverste del av denne “bananen” er igjen.

Befaring på Sjødal

Spørsmålet er om dette virkelig er en skipshelleristning?

Begrepet skip er litt forvirrende, for det vi ser på de mange såkalte skipshelleristningene som er funnet, tilsier at begrepet båt nok er en mer dekkende betegnelse. Uansett; disse farkostene finnes i mange ulike former og fasonger, og er risset inn i bergflater eller på steiner for rundt 3000 år siden, i tiden vi kaller bronsealder. Riktignok finnes det helleristninger med båtliknende farkoster fra steinalderen, og mange av disse kan være skinntrukne kanoer.

Er dette virkelig en skipshelleristning?

I Østfold og Båhuslen er det gjort svært mange funn av slike skipshelleristninger, både med og uten figurer og det vi kaller «mannskapsstreker». Men også videre langs svenskekysten nedover, og i Danmark er det gjort store mengder funn av slike bilder i stein og på bergflater. Disse helleristningene er en viktig kilde til kunnskap om den sørskandinaviske bronsealderen. Her er det imidlertid en annen type båter vi ser, med trevirke i skroget. Et inntrykk av disse båtene får vi på Nationalmuseet i København, hvor den såkalte Hjortspring-båten er utstilt.

Skisse av Hjortspringbåten. Nationalmuseet. Tegning av Lidingo. Wikipedia.

Men; hvorfor ble de laget, og hvilket formål har så disse skipshelleristningene?

Dette har vært gjenstand for både spekulasjon og forskning i lang tid. Mulige forklaringer har spent fra grensemarkeringer og beiterettigheter, til tro og religiøse forestillinger. En autoritet på dette feltet er den danske forskeren Flemming Kaul som bl.a. har publisert bokverket "Ships on Brons". Han mener dette er fremstillinger som dreier en kosmologisk tenke-måte og som altså manifesterer seg i disse skips-helleristningene.

Strekene merket av med kritt på steinen

Skipene er de dødes slektningenes farkost som følger med sola både gjennom dagen og natten. Sol og vann er de livgivende og reproduktive element i bronsealder-menneskenes forestillingsverden. I helleristningene møter vi bronsealder-bondens tanker, om de vekslende årstider, liv og død, og en fortelling om solas reiser og tilbakekomst.

Er det et slikt skip for de døde sjelene vi ser for oss i steinen på Sjødal? Fasiten har vi ikke, men det er grunn til å spørre hva dette alternativt kunne forestille.

Steinen på Sjødal er som nevnt en bruddstein, og viser et helt skip og baugen på annet. Resten av dette befinner seg på et ukjent sted, trolig på en bergflate i nærheten av gården. Om vi kunne finne stedet og bergflaten denne steinen stammer fra kunne vi trolig komme nærmere et svar.

Skipet på denne steinen har verken figurer eller mannskapsstreker, men det er ikke uvanlig å finne dette blant slike helleristninger. Dette er vanskelig å forklare, men kan ha sammenheng med at en stor andel av graver fra samme tid er tomme, og altså ikke inneholder noen rester etter den avdøde. Det kan være en måte å uttrykke at en eller flere er bortkommet på havet, eller ikke er kommet tilbake fra jakt eller reise.

En skipshelleristning på Sjødal er uansett en bekreftelse på tidlig gårdsdrift, og sammenholdt med det vi ellers vet om oldtidsveiene, de monumentale gravrøysene fra samme tid, skafthulløkser som også kan være samtidige, så forteller det oss nok en gang om den kontinuerlige bosetningen på Svartskog gjennom mange tusen år.

Feiring av Roald Amundsen 150 år i 2022

I år er det 150 år siden vår verdensborger og polarforsker Roald Amundsen ble født – i 1872.

Følgende er status i Historielagets arbeid for å avduke byste av «vår» polarhelte på Kolbotn i 2022:

Prosjektgruppe «Amundsen 150» er ajour på budsjett og fremdrift med å lage bysten av polarhelten.

Målet er en festdag med avduking lørdag 24. september kl.13.00 på Kolbotn. Da venter vi oss storfint besøk til bygda. Påfølgende lunsj for gjester skal være på Villa Sandvigen.

Takket være alle spreke lokale sponsorer blir det mulig å realisere historielagets prosjekt og 150- årsfesten. Valgt billedkunstner er Leon Roald fra Vigra. Han er godt i gang med å modellere bysten.

Mandag 7. mars 2022 var det historisk polarkveld i Kolben med rikholdig program. Fra programmet nevnes filmen «Amundsen» fra 2019 blir vist i Kolben kino og foredrag med polfarer Astrid Furholt. Hun var den første kvinne som gikk til Sydpolen (17.januar 2018) i samme løypa som den Roald Amundsen valgte 1911. Kveldens konferansier er Alexander Wisting. Polarkvelden var primært for sponsorene. Men det skjer mer framover i 2022 og arrangementer vil bli annonsert på Facebook-sida til historielaget og i Oppegård avis:

- Roald Amundsen vgs er i arbeid med å arrangere en Amundsen-marsj (april eller primo sept.).
- «Hurra for Amundsen» -kabaret med Tone Holte – 1 forestilling i Kolben vil bli satt opp til høsten.
- 24. september kl.13. 00 blir det høytidelig avduking av Roald Amundsen bysten i Kolbotn sentrum.
- Dersom «Amundsen 150» prosjektet gir overskudd, ønsker vi at det kan gå til en planlagt opprettelse av «Venneforeningen» til Uranienborg.

Lyst til å bidra med midler og sponse prosjektet? Send da bidrag til OHLs prosjekt konto 1506.67.91146, eller bruk Vipps 720796. Vi takker!!

Stor takk til alle våre sponsorer:

COOP ØST SA, Samlerhuset, Lions Club Oppegård, Kolbotn Idrettslag, Oppegård Rotary Klubb, Erling Kagge, Attenus Eiendom megling, THE WELL, Gamle Tårnhuset Restaurant, Autoria Kolbotn AS, Ødegården Auto, Glomar AS, Mikromax Kolbotn, Kolbotn Tannhelse AS, Altmann AS, Reidun Amundsen, Henning Gundersen, Muribø AS, Kulinaris AS og Oppegård historielag.

Våre andre støttespillere er:

Nordre Follo Kommune, Roald Amundsen vgs, Leon Roald i arbeid med

Follo museum, Hurra for Amundsen, Lokalavisen Oppegård, Ressursgruppen til «Roald Amundsen 150» og Roald Amundsens fødested i Borge.

Disse styrer «Amundsen 150» prosjektet:

Nils Harald Skaufel, Ole Endresen, Harald Paulson, Siri Iversen og Severin Breivik (leder)

Kunstneren Leon Roald i arbeid. 28.mars sendes gipsformen til bronsestøp.

En trist historie.

De to siste husmannsplassene «Holtet» og «Nordbraaten» som lå henholdsvis på Kolbotn og Ormerud, ble dessverre revet så sent som i 2021.

Oppegård Historielag ble kontaktet av flere innbyggere som har sett at de gamle Husmannsplassene plutselig var borte i 2021. Dette er til stor sorg for det gamle Oppegårdsamfunnet og for Historielaget.

Bilde av Holtet/Huse som ble tatt 3. april 2021, bilde tatt 27. april 2021 av tomta. Husmannsplassen «Holtet» senere eiendommen «Huse» gnr. 240 bnr. 196, Kapellveien 10.

Dette var den siste av husmannsplassene som lå under Kullebund Hovedgård. Den var fortsatt var i bruk, men da som villa. I 1856 går det frem av Kirkeboken at husmannen Peder Rasmussen og hustru Anne K. Pedersdatter døper sitt barn Caroline Amalie av Kullebundeie. Av folketellingen i 1865 går det frem at Ole Olsen som er husmann, bor på Holtet sammen med sin familie. De har 3 kuer og 1 får. Dyrker ¼ tønne bygg 2, tønner havre og 5 tønner poteter. Denne familien bodde her i mange år. Først i folketellingen for året 1900, finner vi at tømmermester Mathias Bøe med familie bor her. Ved folketellingen i 1910 bodde barbermester Peter Thomas Huse med familie her.

Skylddeling ble avholdt den 24/10-1914, og tingl. 28/10 samme år. Selger var Trygve Hansen og kjøper P.T Huse møtte begge ved forretningen. Eiendommen ble utskilt fra gnr. 40 bnr. 1 Kullebund hovedgård og fikk bnr. 196 «Huse». Familien Huse/Kalleberg bebodde eiendommen i over 80 år, før den blir solgt til Gunnar Klippenvag. AEKO Eiendom AS fikk skjøte den 18.08.2021 og reiv all bebyggelse noen dager senere så vidt vi vet. Etter vår henvendelse til dem fikk vi tilbakemelding om at AEKO ikke kjøpte boliger for å pusse dem opp, men for å rive dem og utnytte tomtene maksimalt. Det var noen bygningsmessige skader som de ikke ønsket å dokumentere. Ei heller ønsket de å forholde seg til SEFRAK-registeret. Kolbotns siste Husmannsplass hadde ikke noe verdi for dem fikk vi høre.

Vedlagt følger bilde av Holtet/Huse som ble tatt 3. april 2021 og som viser en idyllisk tomt med bygningsmasse. Samt bilde tatt 27. april 2021 av den raserte tomte. Det har vært noen tilbygg på huset i årenes løp, men vi kan ikke finne at noe er revet tidligere i henhold til kommunens arkiver. I tidligere tider var det viktig å benytte eksisterende bygg/materialer ved forskjellige ombygninger. Ved behov ble også bygninger flyttet i sin helhet på eiendommen, eller til andre steder. En bygning var en viktig resurs i tidligere tider. Det er et fint ord for dette nå; sirkulærøkonomi.

Et gammelt kart ligger på opplysningen 1881. Ved å slå opp på eiendommen Kapellveien 10 under gamle kart fra 1887, finner man lett «Holtet». Holteveien fikk navn etter denne plassen, men det er en annen spennende historie. Oppgård historielag klaget på vedtaket om rivning i vårt brev av 18.12.2021 til Nordre Follo kommune.

Nordbråten - eneste hus ►
innen Kolbotn Nordre Vels
grenser i 1912. Mor Nord-
bråten - som hun ble kalt
av de første nybyggere -
med to av sine sønner
og datterdatter samt
den nye gramofon en fin
søndag sommeren 1914-15

Husmannsplassen Nordbraaten, Nordbråtenveien 18. Gnr 238 bnr. 693 tidligere bnr. 7.

Nordbraaten var den siste husmannsplassen under Ormerud gård (gnr. 38 bnr.1). Den eksisterte helt til i fjor, men da som villa. Husmannsplassen lå helt nordvest på eiendommen Ormerud og hadde grense direkte mot Oslo kommune. Vi finner at husmannsplassen «Nordbraaten» var bebodd ved folketellingen i 1801. Da bodde Ole Ormerudeie med familie der. Han var husmann med jord. Antagelig var husmannsplassen mye eldre. Ved folketellingen i 1865 bodde Martin Hansen med familie der. Han var husmann med jord og skomaker. Ved folketelling i 1875 bodde Magnus Svendson der. Han var enkemann, forpakter og jernbanearbeider. I tillegg bodde det fire svenske jernbanearbeidere der. Den ene hadde med seg kone og datter. De jobbet med jernbanebygging på Smålensbanen. En gang på 1890 tallet flyttet Hans Larsen til Nordbraaten med familie. Han var dagarbeider. De kom fra husmannsplassen Vestlie under Kullebund hovedgård. Vestlie lå der hvor Schönhheim (Tyskegården) ble oppført. I dag er det Strandliveien 3 og 5.

Den 21. Juli 1911 ble Nordbraaten skylddelt og tinglyst med bnr.7. Både selger Trygve Hansen (han eide både Kullebund og Ormerud – to av middelalder gårdene i kommunen) og kjøper Hans Larsen, møtte ved forretningen. I henhold til gammel grunnbok har Guntvor Hansen, Marie Andreassen, Nils, Mette og Lars Kristiansen hatt hjemmel til Nordbråten. Senere nevnes Kaia Hugin på Nordbråten. (Her er det litt uklart da Historielaget ikke får tilgang til den digitale grunnboken lenger, på grunn av for høy avgift til Eiendoms info as). Ved skjøtet 04.12.2017, står Morten og Vibeke Nordsveen som eiere til Nordbråten.

Boka «**Ormerud gård og Kolbotn Nordre Vel**» ble ugitt av Kolbotn Nordre vel i 1972. Den er skrevet av Harry A. Nilsson. Boka er en god kilde til å finne ut mer om eiendommene som ble utskilt fra gården Ormerud. I vedlagt kopi av boka står det: «Nordbråten - eneste hus innen Kolbotn Nordre vels grenser i 1912. Mor Nordbråten - som hun ble kalt av de første nybyggerne – med 2 av sine sønner og datterdatter samt den nye gramofon en fin sommerdag 1914-15». Som dere ser av bildene er bildet fra 1914 og mitt bilde fra 2021 nesten identiske. Nordbråten så svært velholdt ut den gangen i 2021. Stor var forbauselsen da det ble opplyst at huset var revet.

Husmannsplassen «Nordbraaten» ga også navnet til Nordbråtenveien. Husmannsplassen var oppført og bebodd i over hundre år, før det kom annen bebyggelse til denne delen av kommunen. Tiltakshaver opplyste kommunen i rivesøknaden at: «...boligen er tilbygget i 1968 og at den opprinnelige laftede delen er fra ca.1860.» Dette skulle gitt kommunen et klart signal om at rivningen var meldepliktig til Fylkeskommunen. Dokumentasjonen ovenfor gir godt grunnlag for dette. Oppegård historielag sendte inn klage til kommunen i brev av 08.02.2022

Oppegård historielag er av den oppfatning av at disse to flotte bygningene (Husmannsplassene) ikke skulle vært revet. De var omfattet av Plan og bygningsloven, SEFRAK-registeret og Kulturminneloven med særlig hensyn på § 25. *Meldeplikt for offentlige organer: «Kommunen plikter å sende søknad om riving eller vesentlig endring av ikke fredet byggverk eller anlegg oppført før 1850 til vedkommende myndighet senest fire uker før søknaden avgjøres. Vedtak om riving eller vesentlig endring av slike byggverk og anlegg skal umiddelbart sendes vedkommende myndighet, dersom denne myndigheten har uttalt seg mot riving eller vesentlig endring».*

Holtet og Nordbråten var omfattet av Småhusplanen. Formålet skal slik vi ser det, være en plan for å beholde i størst mulig grad, stedlig bebyggelse og miljøer. Dette blir det mindre og mindre av i vår kommune. Det er derfor viktig å ivareta noe av det som er igjen.

Historielaget er ikke av den oppfatning av at alle SEFRAK-registrerte eiendommer skal bevares. Disse to husmannsplassene -Holtet og Nordbråten, var unike eiendommer i kommunen, med fast bosetning i over 200 år. Vi har derfor i våre brev anmodet Nordre Follo Kommune om å sende saken over til Fylkesmannen som er rette mottager i dette tilfelle, slik at vi kan unngå slike saker i fremtiden.

Kilder: SEFRAK-registeret, Boka «Gårdene i Oppegård og menneskene som bodde der» skrevet av Willy Østberg. «Ormerud gård og Kolbotn Nordre Vel» som ble ugitt av Kolbotn Nordre vel i 1972. Skrevet av Harry A. Nilsson. Oppegård kommunes arkiver og kartmaterieell, Opplysningen 1881, De nasjonale Folketellingene, «den gamle grunnboka», Skylddelinger og skjøter i Panteboka for Sorenskriveren i Follo. Egne erindringer, notater og bilder.

Greverud 12 mars 2022

Steinar Karlsrud

OPPEGÅRD HISTORIELAG

Stiftet 19.11.1986

VEDTEKTER

Vedtatt 19.3.1986. Sist revidert 13. mars.2013.

§ 1 Formål

Oppegård Historielag har til formål å vekke interesse og forståelse for Oppegård kommunes historie. Laget vil arbeide for å utbre kjennskap til vår kulturarv og verne kulturminner av alle slag.

§ 2 Medlemskap

I utgangspunktet har Oppegård historielag en kontingent for familiemedlemskap. Både enkeltpersoner og organisasjoner/firma kan være medlemmer for samme kontingent. To utgaver i året av medlemsbladet, årets utgave av kalenderen, og Follominne, er inkludert i medlemskapet når dette er betalt.

§ 3 Årsmøtet

Årsmøtet er historielagets høyeste organ, og holdes hvert år innen utgangen av mars måned. Årsmøtet kunngjøres minst 3 uker på forhånd, med anmodning om at forslag som ønskes behandlet på årsmøtet, må være styret i hende senest en uke før årsmøtet. Innkallingen med årsberetning, regnskap, budsjett og andre forslag, sendes ut 2 uker før møtet.

Følgende saker skal behandles av årsmøtet:

Konstituering

Årsberetning

Revidert regnskap

Fastsettelse av neste års kontingent

Budsjett

Innkomne forslag

Valg

Årsmøtet er beslutningsdyktig når minst 15 medlemmer er til stede. Dersom styret eller minst 1/3 av medlemmene finner det påkrevet, kan det innkalles til ekstraordinært årsmøte.

§ 4 Styret

Et styre på 7 (syv) medlemmer, velges av årsmøtet. Blant disse velges lederen for ett år om gangen. Lederen har dobbeltstemme ved stemmelikhet. Av de seks styremedlemmene velges tre for 2 år, og de andre tre for 2 år, annet hvert år. Styret konstituerer seg selv med nestleder, sekretær og kasserer, og fordeler andre arbeidsoppgaver på styrets medlemmer. Styret kan sette sammen arbeidsgrupper som også involverer medlemmer av laget utenom styret..

Det skal legges vekt på å få en geografisk spredning av styremedlemmene.

Styret er vedtaksført når minst 4 styremedlemmer er til stede.

Årsmøtet velger revisor og en valgkomité på 3 medlemmer for ett år om gangen.

§ 5 Æresmedlemskap

Æresmedlemmer utnevnes av styret. Begrunnet forslag om æresmedlemskap kan fremmes av medlemmene overfor styret. Æresmedlemskap i Oppegård Historielag kan tildeles medlem som har gjort en ekstraordinær innsats for fremme av lagets formål. Æresmedlem får et diplom, og fritas for å betale medlemskontingent.

§ 6 Tilslutning

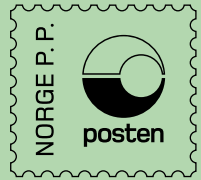
Historielaget skal stå tilsluttet Landslaget for lokalhistorie, og Follo Historielag.

§ 7 Vedtektsendringer

Forslag til endring av vedtektene meldes medlemmene minst 2 uker før årsmøtet. Ved endring av vedtektene kreves minst 2/3 flertall av de frammøtte medlemmer på årsmøtet.

§ 8 Oppløsning

Oppløsning av historielaget kan bare bestemmes av årsmøtet med 2/3 flertall. Lagets eiendeler skal i så tilfelle forvaltes av Follo Historielag inntil et nytt historielag stiftes.

Avsender: Oppegård Historielag, Postboks 12, 1411 Kolbotn

**Innkalling til årsmøte i Oppegård historielag
torsdag 31.mars kl 19.00**

Vellet (Oppegård grendehus), Sætreskogveien 13, Lille sal.

Dagsorden:

1. Godkjenning av innkalling og dagsorden
2. Konstituering: Valg av møteleder, referent og 2 medlemmer til å undertegne protokollen.
3. Godkjenning av årsberetningen for 2021
4. Godkjenning av regnskap for 2021
5. Fastsettelse av kontingent for 2023
6. Budsjett for 2022
7. Forslag til vedtak

Vedtekter vedr. årsmøter. Styret ønsker å endre vedtektene slik at det blir bedre tid til innkalling og behandling av innkomne saker.

- Endre frist for kunngjøring fra 3 uker til 4 uker.
- Endre frist for innkalling og årsmøtepapirer. Nå 2 uker før, endres til 3 uker før.
- Endre frist for å levere forslag. Nå 1 uke før, endres til 2 uker før.
- Endre formulering: Endre fra Oppegård historielag i Oppegård kommune til Oppegård historielag i Nordre Follo kommune.

8. Valg av styre, revisor, valgkomite.

Regnskapet legges fram på årsmøtet.

Saker som ønskes behandlet på årsmøtet må være styret i hende seinest en uke før årsmøtet.

Etter årsmøtet foredrag med Terje Ilje med tema "Gårdsslekter i Oppegård".